

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum liber vitæ dicatur simpliciter respectu vitæ gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

naturalibus. ergo liber vitæ non est de vita nature.

RESPOND. Dicendum, quod liber vitæ est quædam notitia dirigens datorem vitæ in vitæ collatione, ut dictum est supra. In collatione autem aliqua non indigemus directione, nisi propter hoc quod oportet discernere eos quibus dandum est, ab eis quibus dandum non est. Unde liber vitæ non est nisi respectu illius vitæ, quæ cum electione datur, vita autem naturalis sicut & alia bona naturalia communiter omnibus datur, secundum quod unusquisque est capax: & ideo respectu vitæ nature non est liber vitæ, sed solum respectu illius vitæ, quæ secundum propositum Dei eligentis, quibusdam datur, & quibusdam non datur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quævis vita nature repræsentetur in Dei notitia sicut & vita gloria, non tamē notitia vitæ nature habet rationē libri vitæ, sicut notitia vitæ gloriæ, ratione prædicta.

AD SECUNDUM dicendum, quod liber vitæ non dicitur liber vitæ, quia vivit, sed liber qui est de vita, ad quam aliqui secundum electionem præordinantur, qui sunt conscripti in libro.

AD TERTIUM dicendum, quod providētia Dei, vitam aliquibus prouidet ut debitum nature ipsorum, sed vitam gloriæ non prouidet nisi ex beneplacito suæ voluntatis: & ideo vitam nature dat omnibus qui capere possunt, non autem vitam gloriæ, & propter hoc non est aliquis liber vitæ nature, sicut est vitæ gloriæ.

AD QUARTUM dicendum, quod glossa illa non est intelligenda hoc modo, quod omnia cōstent, id est continentur in libro vitæ, sed quia omnia quæ in eo scribuntur constant, id est firma sunt.

AD QUINTUM dicendum, quod liber vitæ non solum importat notitiā respectu vitæ gloriæ, sed etiam quandam electionem, non autem respectu vitæ nature, ut dictum est.

AD SEXTUM dicendum, quod vita gloriæ est minus nota nobis quam vita nature: & ideo ex vita nature devenimus in cognitionem vitæ gloriæ, & similiter ex vita nature gloriæ vitā nominamus, quamvis vita gloriæ plus habeat de ratione vitæ, sicut ex his, quæ sunt apud nos nominamus Deū, unde non oportet, quod nomen vitæ intelligatur de vita nature, quando simpliciter profertur.

AD SEPTIMUM dicendum, quod vita gloriæ quantum est in se est permanentior, quam vita nature, quia per vitā gloriæ vita nature stabilitur, sed per accidens vita nature est permanentior, quam vita gloriæ, in quantum. scilicet est propinquior viventi, cui secundum existētiā suam debetur vita nature, non autem vita gloriæ. communior autē est quodammodo vitæ nature, & quodammodo non: dicitur dupliciter aliquid commune. vno modo per consecrationem, vel prædicationem, quando. scilicet aliquid unum invenitur in multis secundum vnam rationem, & sic illud quod est communius, non est nobilius, sed imperfectius, sicut animal homine, & hoc modo vita nature est communior quā gloriæ. Alio modo per modum causæ, sicut causa quæ vna numero manens ad plures effectus se extendit, & sic illud quod est communius, est nobilius, ut consecratio civitatis quam consecratio familiaris est nobilius. hoc autem modo vita nature non est communior, quam vita gloria.

ARTICVLVS VII.

Utrum liber vitæ dicatur simpliciter respectu vitæ gloriæ. PRIMO queritur, utrum liber vitæ dicat simpliciter respectu vitæ gloriæ. Et videtur, quod sic.

A quia quod est in effectu nobilius invenitur in causa, ut patet per Dionysium in libro de Divinis nominibus: sed gloria est effectus gratiæ. ergo vita gratiæ est nobilior quam vita gloriæ. ergo liber vitæ principaliter respicit vitam gratiæ, quam vitam gloriæ.

¶ 2. Præter. Liber vitæ est quædam prædestinationis conscriptio, ut supra dictum est: sed prædestinatio est communiter preparatio gratiæ, & gloriæ. ergo & liber vitæ utramque vitam communiter respicit.

¶ 3. Præter. Per librum vitæ aliquid designant, ut civis illius civitatis in qua est vita: sed sicut per vitā gloriæ aliquid efficiuntur civis Hierusalē celestis, ita per vitā gratiæ aliquid efficiuntur civis Ecclesiæ militantis. ergo liber vitæ respicit vitam gratiæ, sicut & gloriæ.

¶ 4. Præter. Quod de pluribus dicitur, dictum simpliciter intelligitur de eo, de quo per prius dicitur: sed vita gratiæ est prior vita gloriæ. ergo cum dicitur liber vitæ intelligitur de vita gratiæ.

SED CONTRA. Ille qui habet præsentem iustitiā, simpliciter habet vitam gratiæ: non autem dicitur simpliciter scriptus in libro vitæ, sed solum secundum quid, id est secundum præsentem iustitiā. ergo liber vitæ non respicit simpliciter vitam gratiæ.

¶ 2. Præter. Finis est nobilior his quæ sunt ad finem: sed vita gloriæ est finis gratiæ. ergo est nobilior. ergo simpliciter dicta vita intelligitur de vita gloriæ.

RESPOND. Dicendum, quod liber vitæ significat quandam conscriptionem alicuius ad vitam obtinendam, quasi quoddam præmium, & quasi possessionem quandam, ad quam huiusmodi homines consueverunt conscribi. Illud autem proprie dicitur haberi, ut possessio, quod habetur ad nutum: & hoc est illud in quo nullum defectum patitur.

Unde Philosophus dicit in principio Metaphysicæ, quod scientia, quæ est de Deo, non est humana possessio, sed divina, quia solus Deus perfecte seipsum cognoscit. homo autem ad cognoscendum ipsum deficiens invenitur. Et ideo tunc vita habetur, ut possessio, quando per vitam omnis defectus vitæ oppositus excluditur. Hoc autem facit vita gloriæ, in qua omnis mors, & corporalis, & spiritalis penitus absorbetur, ut nec sit remaneat potentia moriendi, non autem vita gratiæ. Et ideo liber vitæ non respicit simpliciter vitam gratiæ, sed gloriæ tantum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quædam causa sunt nobiliores his, quorum sunt causa. scilicet efficiens, formalis, & finalis: & ideo quod est in talibus causis nobilius est in eis, quam in his quorum sunt causa: sed materia est imperfectior eo cuius est causa, & ideo aliquid est in materia minus nobiliter, quam sit in materiato: in materia. non est in complete, & in potentia, & in materiato est actu. omnis autem dispositio, quæ preparat subiectum ad aliquam formam, vel perfectionem recipiendam reducitur ad causam materialem, & hoc modo gratia est causa gloriæ: & ideo vita non est nobilior in gloria, quam in gratia.

AD SECUNDUM dicendum, quod prædestinatio non respicit gratiam nisi secundum quod ordinatur ad gloriam. Unde esse prædestinatum non convenit nisi his, qui habent finalem gratiam, quam sequitur gloria.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis illi qui habent vitam gratiæ, sint civis Ecclesiæ militantis, tamen status Ecclesiæ militantis non est status in quo vita plene habetur, cum adhuc remaneat potentia ad mortem: & ideo respectu huiusmodi non dicitur liber vitæ.

AD QUARTUM dicendum, quod quævis vita gratiæ sit prior in via generationis, quā vita gloriæ, tamen vita

p. i. cap. 2. de Divi. nomi. declinando ad finem.

Art. 1. & 5. huius quæst.

Lib. 1. met. c. 2. 2. med. tom. 2.

QVÆST. VIII. DE COGNITIONE, ANGEL. ART. I.

vita gloriæ est prior secundum viam perfectionis: F
vt finis his, quæ sunt ad finem.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum sicut dicitur liber vite, possit dici liber mortis.

Gloss. ordi-
naria ibi.

OCTAVO quaeritur, vtrum possit dici liber
mortis, sicut dicitur liber vite. Et videtur qd
sic. Luc. 10. super illud, Gau dete, quia nomina ve-
stra, dicit glo. Si quis caelestia siue terrestria gesse-
rit per hoc quasi literis annotatus apud Dei me-
moriã eternãlter est afixus: sed sicut per ope-
ra caelestia, quæ sunt opera iustitia, aliquis ordina-
tur ad vitam, ita per opera terrestria quæ sunt ope-
ra peccati ordinatur ad mortẽ. ergo sicut in Deo
est conscrip̃tio ordinata ad vitam, ita est ibi con-
scrip̃tio ordinata ad mortẽ. ergo sicut in Deo di-
citur liber vite, ita & liber mortis.

¶ 2 Præc. Liber vite in Deo non ponitur nisi in-
quantum apud se conscriptos habet quos ad eter-
na præmia preparauit, ad similitudinem eius, qd
princeps terrenus conscriptos habet illos quos ad
aliquas dignitates determinauit: sed sicut prin-
ceps ciuitatis habet descriptas dignitates, & præ-
mia, ita etiam p̃nas, & supplicia, ergo & similiter
apud Deum debet boni liber mortis.

¶ 3 Præc. Sicut Deus cognoscit prædestinationẽ
suã qua alios preparauit ad vitã, ita cognoscit
reprobationẽ suã qua alios preparauit ad mor-
tem: sed ipsa notitia, quam Deus habet de sua præ-
destinatione dicitur liber vite, vt dictum est, ergo
& notitia reprobationis debet dici liber mortis.

Art. 1. lu-
sus quæst.

SED CONTRA, Secundum, Dionysium
in libro de Diuinis nominibus, in principio, De
diuinis non est audendum aliquid dicere, nisi
quod est per auctoritatem sacræ scripturæ intro-
ductum: sed liber mortis non inuenitur in scri-
ptura dici de Deo, sicut liber vite. ergo non de-
bemus ponere librum mortis.

Cap. 1. pa-
rum a prin-
cipio.

RESPON. Dicendum, quod de eo, quod in li-
bro scriptum habetur, habet aliquis aliquam noti-
tiam præ alijs priuilegiatam. Vnde & respectu illo-
rum scitorũ a Deo liber dici debet de quibus ali-
quam specialem notitiam præ alijs habet. Est au-
tem i Deo duplex cognitio, scilicet simplicis no-
titia, & scientia approbationis. Scientia simplicis
notitiæ communis est omnibus bonis & malis,
scientia autem approbationis est bonorum tan-
tum. Et ideo boni habent aliquam priuilegiatam
cognitionem in Deo præ alijs, ratione cuius in li-
bro conscribi dicuntur: nõ autẽ mali, & ideo nõ
dicitur liber mortis si cut dicitur liber vite.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quidã ope-
ra caelestia exponunt de operibus contemplatiue
vite, opera autem terrestria de operibus actiue.
per vtraque autem aliquis conscribitur ad vitam
non ad mortem, & ita vtraque conscrip̃tio ad li-
brum vite pertinet, & neutra ad librum mortis.
Quidam vero per opera terrestria intelligunt ope-
ra peccati, per quæ quãuis aliquis per se loquen-
do ordinetur ad mortem, tamen per accidens ali-
quis ordinatur ad vitam, in quantum aliquis post
peccatũ resurgit cautiõr, & humiliõr. Vel potest
dici, & melius, quod cum dicitur aliquid per alte-
rũ cognosci, hoc potest intelligi dupliciter. Vno
modo vt preposito designet causam cognitionis
ex parte cognoscẽtis, & sic non potest intelligi in
proposito, quia opea quæ qs facit bona vel ma-
la non sunt causa neq; diuinæ præscientiæ vel præ-
destinationis, neque reprobationis eternæ. Alio

modo vt designet causam ex parte cogniti, & sic
intelligitur in proposito, dicitur, n. aliquis esse an-
notatus apud Dei memoriã per opera, que ges-
sit: non quia huiusmodi opera sint cã quare Deus
cognoscit, sed quia Deus cognoscit, quod propter
huiusmodi opera aliquis habiturus est mortem,
vel vitam. vnde patet quod glossa illa non loquitur
de conscrip̃tione vite, quæ pertinet ad librum
vite, quæ est ex parte Dei.

AD SECVNDVM dicendum, quod aliqua conscri-
buntur in libro, vt perpetuo in notitia maneat.
Illi autem, qui puniuntur per penas ipsas extermi-
nantur a notitia hominum, & ideo non conscri-
buntur, nisi forte ad tempus quousq; eis pena re-
figatur. Sed illi qui deputantur ad dignitates, &
præmia conscribuntur simpliciter, vt qualis per-
petua memoria habeantur.

AD TERTIVM dicendum, qd de reprobis Deus
non habet notitiam priuilegiatam, sicut de prece-
stinatis, & ideo non est simile.

QVÆSTIO OCTAUA.

De cognitione Angelorum.

In decem, & septem articulos diuisa.

¶ Primo enim quaeritur, Vtrum Angeli videant
Deum per essentiam.

¶ Secundo, Vtrum intellectus Angeli, vel homi-
nis beati essentiam diuinã comprehendat.

¶ Tertio, Vtrũ Angelus ex proprijs naturalibus ad
videndũ Deũ per essentia pertingere possit.

¶ Quarto, Vtrum Angelus videns Deum per es-
sentiam omnia cognoscat.

¶ Quinto, Vtrum visio rerum in verbo sit per ali-
quas similitudines rerum in intellectu angelo
existentes.

¶ Sexto, Vtrum Angelus cognoscat scripturam.

¶ Septimo, Vtrũ vnus Angelus alium intelligat.

¶ Octauo, Vtrũ Angelus materialia cognoscat per
aliquas formas, vel per essentia sui cognoscat.

¶ Nonno, Vtrũ forme per quas Angeli cognoscunt
res materiales sint innatae, vel a rebus acceptae.

¶ Decimo, Vtrũ Angeli superiores habeant cogni-
tionẽ per formas magis vniuersales, q̃ inferiores.

¶ Vndecimo, Vtrũ Angelus singularia cognoscat.

¶ Duodecimo, Vtrum Angeli futura cognoscat.

¶ Tertiodecimo, Vtrum Angeli occulta cordium
scire valeant.

¶ Quartodecimo, Vtrum Angeli similes multos
cognoscat.

¶ Quintodecimo, Vtrum Angeli cognoscat
discurrendo de vno in aliud.

¶ Sextodecimo, Vtrum in Angelis distinguitur
beat cognitio matutina, & vespertina.

¶ Decimo septimo, Vtrũ cognitio Angelica per ma-
tutinã, & vespertinã sufficienter distinguitur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum Angeli videant Deum per essentiam.

QVÆSTIO est de cognitione Angelorum. Et
primo quaeritur, vtrum Angeli videant Deum
per essentiam. Et videtur quod non. dicitur enim
per Ioan. 1. Deum nemo vidit vnquam: super quod
dicit Chrysost. Sed nec ipse dico caelestes esse
scilicet ipsa Cherubim, & Seraphim ipsum, vnde, vt
quoniam